

NIEMIECKI

Gramatyka podręczna

**Wszystkie
najważniejsze
zagadnienia**

eBOOK

NIEMIECKI

**Gramatyka
podręczna**

LINGO
języki nieobce

Autor: **Tomasz Sielecki**

Konsultacja merytoryczna: **Marius Paul Karolczak**

Redaktor serii: **Anna Laskowska**

Korekta: **Paweł Pokora**

Projekt okładki serii i opracowanie graficzne: **Klara Pereplyś-Pająk**

Zdjęcie na okładce: © **contrastwerkstatt / Fotolia.com**; © **DR / Fotolia.com**

LINGO
języki nieobce

© Copyright by Wydawnictwo Lingo sp. j., Warszawa 2015

www.jezykinieobce.pl

ISBN: 978-83-7892-317-6

ISBN wydania elektronicznego: 978-83-7892-345-9

Skład i łamanie: **Klara Pereplyś-Pająk**

Spis treści

Wstęp	7
Części mowy	9
1. Rodzajnik	10
Rodzajnik określony <i>Der bestimmte Artikel</i>	10
Rodzajnik nieokreślony <i>Der unbestimmte Artikel</i>	11
Pomijanie rodzajnika <i>Der Null-Artikel</i>	13
2. Rzeczownik	18
Deklinacja mocna <i>Die starke Deklination</i>	19
Deklinacja słaba <i>Die schwache Deklination</i>	21
Deklinacja mieszana <i>Die gemischte Deklination</i>	22
3. Czasownik	28
Czas teraźniejszy <i>Das Präsens</i>	28
Czas przeszły prosty <i>Das Präteritum/Das Imperfekt</i>	30
Czas przeszły złożony <i>Das Perfekt</i>	33
Czas zaprzeczony <i>Das Plusquamperfekt</i>	35
Czas przyszły <i>Das Futur I</i>	36
Czasowniki rozdzielnie i nierozdzielnie złożone <i>Die trennbar und untrennbar zusammengesetzten Verben</i>	37
Czasowniki modalne <i>Die Modalverben</i>	38
Czasowniki zwrotne <i>Die reflexiven Verben</i>	40
Tryb rozkazujący <i>Der Imperativ</i>	41
Rekcja czasownika <i>Die Rektion des Verbs</i>	43
Bezokolicznik z i bez „zu” <i>Der Infinitiv mit und ohne „zu”</i>	46
Strona bierna <i>Das Passiv</i>	47
Tryb przypuszczający <i>Der Konjunktiv II</i>	50
Imięstwy <i>Die Partizipien</i>	55

4. Przymiotnik	61
Odmiana przymiotnika po rodzajniku określonym <i>Die Deklination mit dem bestimmten Artikel.....</i>	62
Odmiana przymiotnika po rodzajniku nieokreślonym <i>Die Deklination mit dem unbestimmten Artikel.....</i>	63
Odmiana przymiotnika bez rodzajnika <i>Die Deklination ohne Artikel</i>	64
Stopniowanie przymiotnika <i>Die Komparation des Adjektivs</i>	64
Rekcja przymiotnika <i>Die Rektion des Adjektivs.....</i>	66
5. Zaimek	71
Zaimki osobowe <i>Die Personalpronomen</i>	71
Zaimki dzierżawcze <i>Die Possessivpronomen.....</i>	73
Zaimki wskazujące <i>Die Demonstrativpronomen</i>	74
Zaimki nieokreślone <i>Die Indefinitpronomen</i>	77
Zaimki pytające <i>Die Interrogativpronomen</i>	83
Przysłówki zaimkowe <i>Die Pronominaladverbien.....</i>	84
6. Przyimek	89
Przymyki łączące się z dopełniaczem <i>Die Präpositionen mit dem Genitiv</i>	89
Przymyki łączące się z celownikiem <i>Die Präpositionen mit dem Dativ</i>	90
Przymyki łączące się z biernikiem <i>Die Präpositionen mit dem Akkusativ.....</i>	92
Przymyki łączące się z celownikiem i biernikiem <i>Die Präpositionen mit dem Dativ und mit dem Akkusativ.....</i>	93
7. Liczebnik	98
Liczebniki główne <i>Die Kardinalzahlen.....</i>	98
Liczebniki porządkowe <i>Die Ordinalzahlen.....</i>	99
Ułamki <i>Die Bruchzahlen.....</i>	101
Czas zegarowy <i>Die Uhrzeiten</i>	101

Składnia	105
8. Budowa zdania pojedynczego rozwiniętego	106
9. Zdanie wyrażające przeczenie	111
10. Zdanie pytające	116
11. Zdanie złożone współrzędnie	120
Zdanie z szykiem prostym <i>Die gerade Wortfolge</i>	120
Zdanie z szykiem przestawnym <i>Die versetzte Wortfolge</i>	122
12. Zdanie złożone podrzędnie	125
Zdanie przyczynowe <i>Der Kausalsatz</i>	125
Zdanie przyzwalające <i>Der Konzessivsatz</i>	126
Zdanie dopełnieniowe, równoważnik zdania dopełnieniowego <i>Der Objektsatz, die Infinitivgruppe</i>	127
Zdania czasowe <i>Die Temporalsätze</i>	130
Zdanie celowe, równoważnik zdania celowego <i>Der Finalsatz, die Infinitivkonstruktion</i>	135
Zdanie okolicznikowe sposobu, równoważniki zdań okolicznikowych sposobu <i>Der Modalsatz, die Infinitivgruppen</i>	136
Zdania względne, przydawka rozszerzona <i>Die Relativsätze, das erweiterte Attribut</i>	140
Zdanie warunkowe rzeczywiste <i>Der reale Konditionalsatz</i>	143
Zdanie warunkowe nierzeczywiste, zdanie wyrażające życzenie nierzeczywiste <i>Der irrealer Konditional- und Wunschsatz</i>	144
Zdanie porównawcze nierzeczywiste <i>Der irrealer Vergleichssatz</i>	146
Zdanie skutkowe nierzeczywiste <i>Der irrealer Konsekutivsatz</i>	147
Zdanie pytające zależne <i>Der indirekte Fragesatz</i>	148
13. Spójniki wieloczłonowe	154

Niemiecki. Gramatyka podręczna

Jeśli szukasz podręcznika, który pozwoli Ci szybko powtórzyć i utrwalić najważniejsze zagadnienia z gramatyki języka niemieckiego – „Niemiecki. Gramatyka podręczna” Lingo jest w sam raz dla Ciebie!

Książka może być traktowana zarówno jako pomoc dla samouków i osób przygotowujących się do egzaminów językowych, jak również jako podręcznik używany podczas lekcji języka niemieckiego dla uczniów, maturzystów, studentów. Możesz z niej korzystać na każdym etapie nauki, gdyż zawiera zarówno obszernie wyjaśnienia teorii jak i ćwiczenia pomagające utrwalić dane zagadnienia.

W książce znajduje się 13 rozdziałów tworzących dwa bloki tematyczne: części zdania i zagadnienia dotyczące składni. Po każdym rozdziale omawiającym wybrane elementy gramatyki niemieckiej znajdziesz ćwiczenia, dzięki którym sprawdzisz zdobytą wiedzę i umiejętności. Klucz do ćwiczeń pozwoli Ci szybko skontrolować Twoje odpowiedzi.

Wierzmy, że z praca z tym podręcznikiem ułatwi Ci zgłębianie tajników niemieckiej gramatyki.

Z życzeniami powodzenia
Zespół autorów i redaktorów Lingo

Części mowy

1. Rodzajnik

W języku niemieckim występują rodzajniki określone – **der, die, das** oraz rodzajniki nieokreślone – **ein, eine, ein**.

Rodzajniki określają liczbę, rodzaj i przypadek rzeczownika, do którego się odnoszą.

Rodzajników nie tłumaczy się na język polski, aczkolwiek w pewnych przypadkach możliwe jest użycie słów „pewien”, „pewna”, „jakiś”, itp. w odniesieniu do rodzajników nieokreślonych oraz „ten”, „ta”, itp. w odniesieniu do rodzajników określonych.

Rodzajnik określony *Der bestimmte Artikel*

- Rodzajnika określonego używa się w odniesieniu do osób i przedmiotów znanych lub uprzednio wymienionych.

Np.:

Der Mann, von dem du erzählst hast. (Mężczyzna, o którym opowiadałeś.)

Das ist die Lehrerin unserer Tochter. (To jest nauczycielka naszej córki.)

Der Bundeskanzler fliegt morgen in die USA. (Kancelarz leci jutro do USA.)

- Przed liczebnikami porządkowymi i przymiotnikami w stopniu najwyższym.

Np.:

Fahren Sie bitte in den zweiten Stock. (Proszę pojechać na drugie piętro.)

*Das ist **das älteste** Gebäude in unserer Stadt.* (To jest najstarszy budynek w naszym mieście.)

- Przed rzeczownikami opisującymi kogoś lub coś jedyne.

Np.:

Der Rektor (rektor), ***die Chefin*** (szefowa),
die Hauptstadt (stolica), itp.

- Przed nazwami gór, jezior, mórz, rzek.

Np.:

Die Alpen (Alpy), ***der Bodensee*** (Jezioro Bodeńskie),
das Mittelmeer (Morze Śródziemne), ***der Rhein*** (Ren), itd.

Deklinacja rodzajnika określonego

Die Deklination des bestimmten Artikels

I. poj. – Singular			I. mn. – Plural
r. m. – Maskulinum	r. ż. – Femininum	r. n. – Neutrum	r. m., r. ż., r. n.
M. – Nominativ <i>der</i>	<i>die</i>	<i>das</i>	<i>die</i>
D. – Genitiv <i>des</i>	<i>der</i>	<i>des</i>	<i>der</i>
C. – Dativ <i>dem</i>	<i>der</i>	<i>dem</i>	<i>den</i>
B. – Akkusativ <i>den</i>	<i>die</i>	<i>das</i>	<i>die</i>

Rodzajnik nieokreślony *Der unbestimmte Artikel*

- Rodzajnika nieokreślonego używa się w odniesieniu do osób i przedmiotów nieznanych, niekonkretnych, uprzednio niewymienianych – wspomina się o nich pierwszy raz.

Np.:

Auf der Bank sitzt *eine Frau*. (Na ławce siedzi [jakaś] kobieta.)

So viele Kräne wie in *einem Hafen*. (Tyle dźwigów ile w [jakimś] porcie.)

Ein neues *Auto* kostet etwa 30 000 *ZL*. (Nowy samochód kosztuje około 30 000 zł.)

- W zdaniach, w których występuje zwrot **es gibt** (jest, są).

Np.:

In der Nähe gibt es *eine Tankstelle*. (W pobliżu jest stacja benzynowa.)

Gibt es hier *ein Restaurant*? (Czy jest tu [jakaś] restauracja?)

- W liczbie mnogiej rodzajnik nieokreślony nie występuje.

Np.:

Kleine *Kinder* stellen viele *Fragen*. (Małe dzieci stawiają dużo pytań.)

Deklinacja rodzajnika nieokreślonego

Die Deklination des unbestimmten Artikels

I. poj. – Singular			
	r. m. – Maskulinum	r. ż. – Femininum	r. n. – Neutrum
M. – Nominativ	<i>ein</i>	<i>eine</i>	<i>ein</i>
D. – Genitiv	<i>eines</i>	<i>einer</i>	<i>eines</i>
C. – Dativ	<i>einem</i>	<i>einer</i>	<i>einem</i>
B. – Akkusativ	<i>einen</i>	<i>eine</i>	<i>ein</i>

Pomijanie rodzajnika *Der Null-Artikel*

- Nie używa się żadnego rodzajnika przed imionami i nazwiskami.

Np.:

***Monika** fliegt erst am **Dienstag**.* (Monika leci dopiero we wtorek.)

***Müllers** sind noch nicht gekommen.* (Müllerowie jeszcze nie przyszli.)

- Przed nazwami kontynentów, krajów i miast.

Np.:

Warst du schon in Afrika? (Czy byłeś już w Afryce?)

***Hamburg** gehört zu den größten Städten Deutschlands.*
(Hamburg należy do największych miast Niemiec.)

Wyjątek 1: należy użyć odpowiedniego rodzajnika określonego, jeśli imię, nazwisko, nazwa kontynentu, kraju lub miasta są połączone z przydawką.

Np.:

das schöne Polen (piękna Polska),
der tapfere Karl (dzielny Karol), itd.

Wyjątek 2: należy użyć rodzajnika określonego przed nazwami krajów rodzaju męskiego i żeńskiego oraz występujących w liczbie mnogiej. Do najważniejszych wyjątków należą: ***der Irak*** (Irak), ***der Iran*** (Iran), ***die Türkei*** (Turcja), ***die Schweiz*** (Szwajcaria), ***die Slowakei*** (Słowacja), ***die Ukraine*** (Ukraina), ***die Niederlande*** (Holandia), ***die Vereinigten Staaten/die USA*** (USA).

- Rodzajnik jest pomijany przy tzw. rzeczownikach materiałowych w znaczeniu ogólnym.

Np.:

***Die Hose** ist aus **Baumwolle**.* (Spodnie są z bawełny.)

***Die Spielzeuge** sind aus **Holz**.* (Zabawki są z drewna)

Haben wir noch Butter? (Mamy jeszcze masło?)

- Po wyrazach określających ciężar, ilość lub miarę.

Np.:

*Ich habe **ein Kilo Bananen** gekauft.* (Kupiłem kilogram bananów.)

*Sie haben **2 Liter Wein** getrunken.* (Oni wypili 2 litry wina.)

- Po liczebnikach głównych.

Np.:

*Ich muss noch **3 Briefe** schreiben.* (Muszę napisać jeszcze 3 listy.)

*Unsere Wohnung hat **4 Zimmer**.* (Nasze mieszkanie ma 4 pokoje.)

- Rodzajnik nie jest używany, jeśli rzeczownik jest poprzedzony zaimkiem dzierżawczym.

Np.:

*Das ist **meine Katze**.* (To jest mój kot.)

*Gefällt dir **unser Haus**?* (Czy podoba ci się nasz dom?)

- Rodzajnik jest również pominięty przy określeniach zawodów lub funkcji.

Np.:

*Sein Vater ist **Polizist**.* (Jego ojciec jest policjantem.)

*Deine Ausbildung als **Pilot** war nicht besonders billig.* (Twoje kształcenie w zawodzie pilota nie było szczególnie tanie.)

Wyjątek: jeśli określenie zawodu jest poprzedzone przydawką, należy użyć odpowiedniego rodzajnika nieokreślonego lub określonego.

Np.:

*Sie ist **eine gute Lehrerin**.* (Ona jest dobrą nauczycielką.)

*Das ist **die neue Assistentin** unseres Chefs.* (To jest nowa asystentka naszego szefa.)

- Nie używa się rodzajników w wielu przysłowiacz, stałych zwrotach i wyrażeniach przyimkowych.

Np.:

Aller Anfang ist schwer. (Wszelkie początki są trudne.)

Das kommt nicht in Frage. (To nie wchodzi w rachubę.)

Ich habe Zeit. (Mam czas.)

Auf Landstraßen darf man 90 km/h fahren. (Na drogach krajowych wolno jeździć 90 km/h.)

Ćwiczenia – sprawdź, co umiesz

1. Wpisz właściwy rodzajnik określony lub nieokreślony (zwróć uwagę na właściwy rodzaj, przypadek i liczbę) albo pozostaw wolne miejsce.

1. *Es war einmal alter Bauer.*

2. *Das ist wohl schönste Haus in der Stadt.*

3. *Ich brauche neuen Wagen. Wagen darf höchstens 15 000 € kosten.*

4. Außenminister fliegt morgen in USA.

5. *Meine Schwester ist 20 Jahre alt.*

6. *Ich habe Chefin um Versetzung gebeten.*

7. *Frau Braun hat Hund. Sie muss Hund dreimal täglich füttern.*

8. *Morgen kommt Gast. Gast bleibt bei uns 2
..... Tage.*
9. *Man hat Bundeskanzlerin sehr herzlich empfangen.*
10. *Wollt ihr wirklich Iran besichtigen?*
11. *Ich will meiner Freundin Geschenk kaufen, leider
weiß ich nicht, was sie haben möchte.*
12. *Am liebsten esse ich Brot mit Butter
und Schinken.*
13. *..... Parlament hat sich schon damit beschäftigt.*
14. *..... Weg war leider zu lang.*
15. *Er hat 3 Hemden und 2 Hosen gekauft.*
16. *Ich brauche noch ein Kilo Kirschen.*
17. *Sie sollten sich an Rektor wenden.*
18. *Gibt es hier Bibliothek?*
19. *Er hat Fieber.*
20. *Wir haben unseren Urlaub in Türkei verbracht.*
21. *Hast du gestern mit Claudia gesprochen?*
22. *..... Flugverkehr nach Hannover und Hamburg wird ab
sofort eingestellt.*

23. *Ihr Kind möchte neues Fahrrad.*
24. *Sie müssen in dritten Stock laufen,
einzige Fahrstuhl ist leider kaputt.*
25. *Ich war noch nicht in Portugal.*
26. *Entschuldigen Sie bitte, wo ist Hauptpost?*
27. *Vielleicht schenken wir ihm Buch?*
28. *Sie telefoniert mit Herrn Fuchs.*
29. *Ich konnte nicht kommen, ich hatte Grippe.*
30. *Wir suchen nach Wohnung am Stadtrand.*

Klucz do ćwiczeń

1. 1. ein, 2. das, 3. einen, der, 4. Der, die, 5. —, 6. die, 7. einen, den, 8. ein, der, —, 9. die, 10. den, 11. ein, 12. —, —, —, 13. Das, 14. Der, 15. —, —, 16. —, 17. den, 18. eine, 19. —, 20. der, 21. —, 22. Der, 23. ein, 24. den, der, 25. —, 26. die, 27. ein, 28. —, 29. —, 30. einer.